

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Přestavlky
1945-1960

Inventář

EL NAD č.: 293

AP č.: 463

Jana Mašková

Blovice 2012

Obsah

Úvod	str.
I. Vývoj původce archivního fondu	4
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	7
III. Archivní charakteristika archivního fondu	8
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	10
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	10
Seznam použitých pramenů a literatury	11
Příloha: Seznam použitých zkratk	12
Inventární seznam	13
1. Orgány národního výboru	14
Zápisy ze schůzí pléna a rady MNV	14
2. Úřad národního výboru	14
I. Úřední knihy	14
Knihy účetní	14
II. Spisový materiál	15
a) Registraturní pomůcky	15
b) Spisy	15

Ú V O D

I. Vývoj původce archivního fondu

Původcem archivního fondu je Místní národní výbor (MNV) Přestavlky, který vyvíjel svoji činnost od 6. května 1945 do 12. června 1960.

Do roku 1949 byla obec Přestavlky s osadou Lažany součástí politického okresu Stříbro. Na základě vládního nařízení ze dne 18. ledna 1949, o územní organizaci okresů v českých zemích, se od 1. února 1949 Přestavlky s osadou Lažany dostaly pod správu politického okresu přeštického.

Národní výbory (NV) vznikaly ilegálně již během okupace jako revoluční orgány národně osvobozenického boje. Dne 16. dubna 1944 vydala londýnská vláda oficiální prohlášení vyzývající k jejich ustavení. Národní výbory se měly po porážce okupantů ujmout správy v obcích, okresech a zemích.

Do roku 1948 vyvíjely národní výbory svou činnost na základě Košického vládního programu z 5. dubna 1945 a ústavních dekretů prezidenta republiky ze 4. prosince 1944 č. 18/1944 Ústředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Místní národní výbor byl ustaven jako orgán veřejné správy ve všech jejích oborech. Jeho postavení a pravomoc upravovalo vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a dále vládní nařízení č. 44/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, kterým se měnilo prvně zmíněné vládní nařízení. Zaniklý obecní úřad se stal úřadem místního národního výboru a prováděl veškerá jeho rozhodnutí a opatření. Činnost takto vzniklého MNV byla řízena směrnicemi ministerstva vnitra č. 6/1945 Ú. 1., pro národní výbory místní a okresní, schválenými vládou Československé republiky dne 19. května 1945.

MNV v Přestavlkách byl ustaven v květnových revolučních dnech roku 1945. První zápis z jednání revolučního výboru je z 6. května 1945, kdy předsedou byl zvolen Josef Rauner, členy se stali Václav Holý, Josef Matoušek, Karel Konák, Jiří Šisling. Předseda MNV byl k výkonu své funkce zplnomocněn americkým úředníkem.

Původní složení MNV bylo výsledkem politického vlivu v obci. Během roku 1945 bylo změněno podle paritního zastoupení politických stran. Podle vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění, přizpůsobilo se složení MNV výsledkům těchto voleb. V červnu 1946 měl NV 12 členů, z toho 10 mandátů získali členové KSČ a 2 mandáty zbyly pro členy Československé strany národně socialistické.

Místní národní výbor zvolil na ustavující schůzi ze svého středu radu MNV, ze členů rady pak předsedu a náměstky. Jako své poradní, pomocné a později i kontrolní orgány zřizovala plenární schůze MNV stálé komise s působností pro celou obec. Dále mohly být zřizovány komise, jejichž potřeba vyplynula z místních poměrů. V čele komisí stáli referenti, později předsedové, zpravidla členové rady. Tzv. referentský systém byl využíván až do roku 1954.

Pro usměrnění dalšího vývoje místních národních výborů mělo zásadní význam vládní nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů. MNV byly rozděleny podle počtu obyvatel do čtyř kategorií. S počtem obyvatel 396 v roce 1950 byl MNV Přestavlky zařazen do I. kategorie. Do reorganizace měl MNV Přestavlky 12 členů, z toho 4 byli členové rady, po reorganizaci pak měl NV 15 členů, z toho byla rada 5členná.

Dosavadního předsedu MNV Přestavlky Josefa Matouška vystřídal 20. ledna 1949 Bohuslav Turek, který na svou předsednickou funkci rezignoval 23. ledna 1952 a byl od 7. února 1952 nahrazen Josefem Cubrem, který ve funkci předsedy NV setrval až do sloučení Přestavlk s Dnešicemi v jeden správní celek.

Do existence NV významně zasáhl ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Podle zákona 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů byly 16. května 1954 uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na tři roky. Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, se volil do místních národních výborů jeden člen nejméně na 100 a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volilo 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc. Rada NV se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byli voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Po volbách v roce 1954 pracovaly v Přestavlkách 3 komise - zemědělská, finanční a kulturní.

Důležitým mezníkem ve vývoji národních výborů byl rok 1960. Novému územnímu uspořádání státu předcházelo vydání dalších důležitých zákonů, jejichž obsah se odrazil v přijetí Ústavy Československé socialistické republiky. Na ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech, který definoval národní výbory vzešlé z voleb roku 1960 jako „orgány státní moci pracujícího lidu“, navázal zákon č. 36/1960 Sb., o

územním členění státu. Tento zákon stanovil, že z důležitých společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a pro hospodářskou a kulturní výstavbu obcí, lze vytvořit, zrušit nebo sloučit obce, nebo provést změnu jejich území. Na jeho základě byly vytvořeny nové hranice krajů a okresů. Na území tehdejšího Československa došlo mj. k několikanásobnému územnímu zvětšení správních okresů, za současného snížení jejich počtu. Z původního počtu 300 okresů klesl jejich počet na konečných 108. Tímto rozhodnutím došlo mj. k zániku tří okresních národních výborů (Blovice, Přeštice a Stod) a převážně na jejich území byl 17. června 1960 ustaven Okresní národní výbor (ONV) Plzeň-jih. Obec Přestavky s osadou Lažany, která do té doby patřila pod správu okresu Přeštice, se po vzniku okresu Plzeň-jih stala jeho součástí. Ve smyslu § 15, odst. 1 vládního nařízení č. 34/1958 Sb., o dalších přesunech působnosti a jiných zjednodušeních ve státní správě projednal a schválil ještě ONV Přeštice na jednání rady dne 6. května 1960 pod č. usnesení 107/60 a následně na jednání 25. plenárního zasedání dne 31. května 1960, sloučení obce Dnešice s obcemi Oplot a Přestavky. Název správního celku byl stanoven na MNV Dnešice se sídlem tamtéž. Na základě rozhodnutí ONV Přeštice se tak stalo s platností od voleb do Národního shromáždění a NV v r. 1960, tzn. s platností od 12. června 1960. Tímto rozhodnutím zanikl MNV Přestavky. V obci pak působil občanský výbor.

Volby do NV se konaly podle zákona č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů; na jeho základě byli poslanci voleni na čtyřleté volební období.

Za dobu činnosti MNV Přestavky došlo v obci k zavedení elektrického proudu, byla zřízena telefonní stanice a rozhlas, byla vybudována družstevní prádelna a zřízena mateřská školka. V rámci Akce „5 M“ byl v letech 1952-1954 opraven kulturní dům a adaptován hostinec.

Koncem 80. let 20. století došlo ke změně politické situace v republice. Na tuto změnu reagovala řada nově vydaných zákonů, která postupně vedla k ukončení existence soustavy národních výborů v tomto státě. Podle ústavního zákona č. 14/1990 Sb., o odvolání zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů, bylo změněno složení národních výborů na základě politické dohody orgánů Národní fronty s Občanským fórem.

Po vydání zákona České národní rady (ČNR) č. 94/1990 Sb., o působnosti národních výborů při provádění některých ustanovení zákona o právu shromažďovacím a zákona o civilní službě, vykonávaly MNV působnost ve věcech práva shromažďovacího. Ústavním zákonem č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé

federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů, se základem místní samosprávy stala obec.

Po územní reorganizaci v roce 1990 se obec Přestavlky na základě rozhodnutí 22. plenárního zasedání ONV Plzeň-jih ze dne 20. září 1990 stala se zpětnou platností od 1. září 1990 opět samostatnou obcí s vlastní správou.

Po vydání zákona ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích (obecním zřízení), Místní národní výbor Přestavlky k 24. listopadu 1990 zanikl. Práva a povinnosti tohoto výboru přešly na nově vzniklý Obecní úřad Přestavlky. Současný obecní úřad sídlí v čp. 52.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archivní fond obsahuje archiválie MNV Přestavlky z let 1945-1960.

Archiválie archivního fondu MNV Přestavlky byly do archivu předávány v následujících přírůstcích.

Po sloučení původních okresů Přeštice, Stod a Blovice v roce 1960 v okres Plzeň-jih přešla první část archivního fondu MNV Přestavlky (3 knihy zápisů ze schůzí pléna a rady MNV z let 1945-1956 a podací protokol z let 1946-1949) do Okresního archivu (OA) Plzeň-jih v Blovicích z Okresního archivu v Přešticích. Tyto knihy a podací protokol byly předány bez předávacího protokolu a nebyly zapsány ani v knize přírůstků OA Plzeň-jih v Blovicích.

Dne 28. srpna 1991 bylo do Státního okresního archivu (SOkA) Plzeň-jih se sídlem v Blovicích Obecním úřadem (ObÚ) Dnešice předáno spolu s archiváliemi MNV Dnešice 10 knih z let 1946-1960 o celkové velikosti 0,10 bm (č. j. OA 287/91/Spf.). Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány pod číslem přírůstku (č. př.) 837.

Poslední část archivního fondu MNV Přestavlky, 1 balík archiválií z let 1954-1964 o celkové velikosti 0,05 bm, byla do Státního okresního archivu (SOkA) Plzeň-jih se sídlem v Blovicích předána spolu s archiváliemi MNV Dnešice Obecním úřadem Dnešice dne 30. dubna 1999 (č. j. SOkA 79/99-Spf.). Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány pod č. př. 67/99.

Na základě skartačního řízení provedeného dne 16. července 2012 u ObÚ Přestavlky (SOAP/050-0370/2012) byla do SOkA Plzeň-jih předána pamětní kniha z let 1945-1988, která byla v letech 1945-1960 vedena pro MNV Přestavlky a v letech 1960-1988, po sloučení obcí Přestavlky a Dnešice, pokračoval ve vedení pamětní knihy MNV Dnešice. Tato pamětní kniha je uložena v archivním fondu MNV Dnešice (č. př. 71/12, K 78).

V kapitole III. je uveden soupis archiválií, které obdobné archivní fondy obsahují, ale součástí archivního fondu MNV Přestavky nejsou. K jejich ztrátě mohlo pravděpodobně dojít tak, že po zrušení MNV Přestavky a připojení obce Přestavky pod správu MNV Dnešice zůstaly některé z dnes chybějících dokumentů, které nepřevzal do správy MNV Dnešice, uloženy v budově bývalé úřadovny MNV Přestavky a odtud mohly být postupně rozkradeny, nebo v případě, že byly předány do spisovny MNV Dnešice, mohlo dojít k situaci obdobné. Soupis dokumentů předávaných si mezi jednotlivými NV bohužel neexistuje.

Předávání výše uvedených archiválií MNV Přestavky a jeho nástupcem do OA resp. SOkA se dělo v rámci archivem pravidelně prováděných skartačních řízení.

MNV se ve spisové službě, i když nedůsledně (nepřiděloval ukládací ani skartační znaky u příslušných spisů v podacím protokolu ani přímo na spisy), řídil podle centrálně vydaného spisového řádu, o čemž svědčí vedení podacích protokolů a přidělování čísel jednacích.

Úřadovna MNV byla v květnu 1945 zřízena v budově školy. K 1. září 1947 byla opět otevřena škola, proto byla během vánočních prázdnin 1947 úřadovna MNV přestěhována ze školní budovy do čp. 52. Spisy vzniklé činností MNV byly ukládány do dřevěných skříní.

V roce 2012 byl ve spisovně ObÚ Přestavky uložen III. díl pamětní knihy vedený od roku 1989 dosud. U této pamětní knihy byla na základě žádosti ObÚ prodloužena skartační lhůta. Dále jsou zde uloženy i přílohy k pamětní knize na volných listech - fotografie a novinové výstřižky.

Písemnosti určené k předání do archivu byly vybrány podle příslušných předpisů a skartačních řádů pro národní výbory.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond MNV Přestavky z let 1945-1960 obsahuje celkem 20 knih z let 1945-1960, podací protokol z let 1946-1949 a 1 karton spisů z let 1956-1958.

Část archivního fondu byla uspořádána formou prozatímního inventárního seznamu (PIS č. 283) pracovníkem SOkA Plzeň-jih v Blovicích Bohumilem Zbořilem v roce 1991. V tomto roce bylo uspořádáno 13 knih z let 1945-1960 a podací protokol z let 1946-1949 o celkové velikosti 0,20 bm. Třídění a pořádání archivního fondu bylo provedeno podle Věstníku vlády ČSR pro národní výbory ze dne 30. prosince 1987, roč. 10, částka 7.

V roce 2012 bylo přikročeno k definitivní inventarizaci archivního fondu MNV Přestavky, která byla svěřena archivářce Janě Maškové.

Protože, jak již bylo poznamenáno v II. kapitole, pracovníci MNV se při výkonu spisové služby spisovým řádem řídili velmi nedůsledně - vedli pouze podací protokoly a přidělovali č. j. podle těchto protokolů, bylo tedy pro pořádání spisů využito umělé Schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v Metodickém pokynu pro inventurní zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i rozdělení archivního fondu MNV Přestavky na oddíl 1. Orgány národního výboru a 2. Úřad národního výboru. Oddíl 1. Orgány národního výboru obsahuje zápisy ze schůzí pléna a rady MNV. Oddíl 2. Úřad národního výboru je rozdělen na část zastoupenou úředními knihami a část zastoupenou spisovým materiálem. Část věnovaná úředním knihám obsahuje účetní knihy, které jsou zastoupeny knihami příjmů a výdajů a pokladními deníky. Část věnovaná spisovému materiálu je rozdělena na registraturní pomůcky a spisy. Mezi registraturní pomůcky je zařazen podací protokol. Pododdíl spisy obsahuje archiválie ve spisové podobě rozdělené věcně.

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena podle Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek, č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. března 2010.

Vzhledem k absenci dalších dokumentů s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce, je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo. Mj. chybí zápisy ze schůzí plén a rad z období od června 1947 do února 1951, dále chybí účetní knihy z let 1945-1953, podací protokoly z roku 1945 a z let 1950-1960. Nedochovala se téměř žádná spisová agenda.

Z činnosti obnoveného MNV Přestavky, tzn. z období od 1. září 1990 do 23. listopadu 1990, se archiválie nedochovaly.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru. Archivní fond nebyl poškozen.

Celková metráž archivního fondu byla určena na základě Metodického návodu odboru AS MV ČR čj. AS-169/2-2005, hlava VI., čl. 6 Způsob měření archiválií. Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,29 bm.

Po inventarizaci je nynější rozsah archivního fondu 0,22 bm, z toho připadá 0,16 bm na úřední knihy, 0,01 bm na podací protokol a 0,05 bm na karton, ve kterém je uloženo torzo spisů.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu nebylo v archivním fondu provedeno.

Rozdíl v počtu a skladbě evidenčních jednotek archivního fondu původně uváděných na EL NAD a současným stavem je způsoben vyčleněním 7 knih z balíků při inventarizaci archivního fondu MNV Přestavlky a uložením spisového materiálu do kartonu.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

Z archivního fondu MNV Přestavlky z č. př. 67/99 byly pro archivní fond MNV Dnešice vyčleněny spisy týkající se odvodnění části obce z roku 1964 o celkové velikosti 0,03 bm.

Zápis o přesunu dokumentů mezi výše uvedenými archivními fondy je součástí jejich spisů o fondech.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond MNV Přestavlky patří z hlediska úplnosti archivního materiálu mezi méně dochované fondy národních výborů. Chybí zde veškerá agenda z 50. a 60. let minulého století. Dochované archiválie archivního fondu MNV Přestavlky podávají přehled o hospodaření obce s jí svěřeným majetkem.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V březnu 2012 archivní fond uspořádala, inventární seznam sestavila a archivní pomůcku vypracovala pracovnice Státního okresního archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích Jana Mašková.

V Blovicích dne 5. prosince 2012

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

a) Prameny

SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Archivní soubory:

Okresní národní výbor Přeštice I., inv. č. 28, sign. 52, karton 11 (Reorganizace a stavba MNV 1949-1952), karton 13 (Evidence, slib, úřední průkazy a změny funkcionářů MNV okr. přešt. J-Ř 1946-1952)

Okresní národní výbor Přeštice I., inv. č. 86, sign. 603, karton 115 (Seznamy členů dle obcí 1946)

b) Literatura

ČECHOVÁ Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945-1960, *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, str. 129-147.

ŠTROBLÍK Vladimír. Vývoj organizace a působnosti národních výborů na území České republiky (1945-1990), *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, str. 73-89.

Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005. I. a II. díl, Praha: 2006.

Seznam obcí v zemích českých podle správního rozdělení z 1. února 1949, Praha: 1949.

Seznam použitých zkratk

Akce „5 M“	akce modernizace obce
AP	archivní pomůcka
AS MV ČR	Archivní správa Ministerstva vnitra České republiky
bm	běžný metr
eid. jedn.	evidenční jednotka
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
KSČ	Komunistická strana Československa
PEvA	program pro evidenci archiválií
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
Ú. l.	Úřední list

I N V E N T Á R N Í S E Z N A M

1. Orgány národního výboru

1	Zápisy ze schůzí pléna a rady 6. 5. 1945-27. 5. 1947	1945-1947	ukn 1
2	Zápisy ze schůzí pléna a rady 22. 3. 1951-12. 12. 1953	1951-1953	ukn 2
3	Zápisy ze schůzí pléna a rady 7. 1. 1954-3. 5. 1956	1954-1956	ukn 3
4	Zápisy ze schůzí pléna a rady 17. 5. 1956-28. 8. 1959	1956-1959	ukn 4
5	Zápisy ze schůzí pléna a rady 4. 9. 1959-17. 5. 1960	1959-1960	ukn 5

2. Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

Knihy účetní

6	Knih příjmů	1955	ukn 6
7	Knih příjmů	1956	ukn 7
8	Knih příjmů	1957-1960	ukn 8
9	Knih výdajů	1954	ukn 9
10	Knih výdajů	1955	ukn 10
11	Knih výdajů	1956	ukn 11
12	Knih výdajů	1957	ukn 12
13	Knih výdajů	1958	ukn 13
14	Knih výdajů	1959	ukn 14
15	Knih výdajů	1960	ukn 15
16	Pokladní deník	1955	ukn 16
17	Pokladní deník	1956	ukn 17
18	Pokladní deník	1957-1958	ukn 18
19	Pokladní deník	1959	ukn 19
20	Pokladní deník	1960	ukn 20

II. Spisový materiál

a) Registraturní pomůcky

21	Podací protokol	1946-1949	ppr 1
----	-----------------	-----------	-------

b) Spisy

Evidence a správa majetku

22	Administrativní dohody o převodu správy národního majetku	1956	kar 1
----	--	------	-------

23	Příděly pozemků a budov	1958	kar 1
----	-------------------------	------	-------

Výstavba

24	Akce „5 M“ – kulturní dům	1956	kar 1
----	---------------------------	------	-------

Zemědělská půda

25	Změny zápisů v pozemkových knihách pro k. ú. Přestavlky	1956	kar 1
----	--	------	-------

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Přestavky
Značka archivního fondu:	MNV Přestavky
Časový rozsah:	1945-1960
Počet evidenčních jednotek:	22 (20 úředních knih, 1 podací protokol, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	25
Rozsah v bm:	0,22 (úřední knihy – 0,16 bm; podací protokol – 0,01 bm, spisy – 0,05 bm)
Stav ke dni:	5. 12. 2012
Zpracovatel archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	16
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková

dne 5. 12. 2012 - č. j. SOAP/050-0588/2012